

WEEE: דברים שרצית לדעת ולא העזת לשאול

בפועל, בשלב הנוכחי, התוצאה היא בלבול וחוסר וודאות: ראשית, הגם שהדירקטיבה מנחה את כל מדינות אירופה ליישם את הוראותיה בחקיקה פנים מדינתית, מדובר בדירקטיבת מסגרת (להבדיל מדירקטיבת שוק יחיד כמו ה-RoHS) ולכן אופן יישומה בחקיקה פנימית שונה ממדינה למדינה. לפיכך, יש צורך להכיר את החוקים שנחקקו ואלו שיהיו במדינות השונות ולעמוד בהוראותיהם. דוגמאות לכך נביא בהמשך. שנית, גם היום, ערב תחילת יישום הוראות הדירקטיבה בחקיקה פנים מדינתית, עדיין יש סוגיות רבות שנתרו ללא מענה ברור בחקיקה - מצב שיוצר מצוקה אמיתית אצל החברות שרוצות להיערך מבחינה חוקית מבעוד מועד להמשך המכירות בשוק האירופי.

א. מי נחשב להיות "יצרן" (producer)?

על פי התשובה לשאלה זו יקבע מי הנושא באחריות המשפטית כלפי הרשויות למילוי החובות אותן מטילה החקיקה. חובות כמו: רישום, איסוף, טיפול וסילוק של פסולת אלקטרונית ולא בכדי, שאלה זו עולה שוב ושוב בפורומים שונים. ובכן, על פי הוראות הדירקטיבה, יצרן יכול להיות אחד מהבאים: האחד, מי שמייצר ומוכר באירופה מכשירים חשמליים ואלקטרוניים תחת שם המותג שלו; השני, מי שמוכר באירופה מוצרים שיוצרו על ידי אחר תחת שם המותג של מוכר המוצר; והשלישי, מי שמייבא או מייצא מכשירים חשמליים ואלקטרוניים למדינות האיחוד האירופי. נציין ונדגיש כי בכל הנוגע לדירקטיבת ה-WEEE, צריך לזכור ש"יצרן" אינו בהכרח מי שמייצר את המוצר, אלא מי שנכנס לאחת מהאפשרויות המפורטות לעיל. מתי אם כך ייחשב גוף ישראלי להיות "יצרן" על פי הדירקטיבה?

כאשר גוף ישראלי מוכר את מוצריו במכירה ישירה ללקוח אירופאי - במקרה כזה, ברוב מדינות האיחוד נקבע בחקיקה פנימית שהצרפן/הלקוח האירופי עצמו ייחשב להיות ה"יצרן", אשר עליו תחולנה החובות המשפטיות המוטלות מכוח החקיקה. (זהו העקרון כללי, אך כאמור גם לו יש חריגים. לדוגמה - גוף ישראלי שמוכר ישירות ללקוח/מפיץ הנמצא בבריטל בבלגיה יחשב, על פי החקיקה בבריטל, ל"יצרן"). על פי עקרון זה, אם חברה ישראלית מוכרת את מוצריה

בפועל, בשלב הנוכחי, התוצאה היא בלבול וחוסר וודאות: ראשית, הגם שהדירקטיבה מנחה את כל מדינות אירופה ליישם את הוראותיה בחקיקה פנים מדינתית, מדובר בדירקטיבת מסגרת (להבדיל מדירקטיבת שוק יחיד כמו ה-RoHS) ולכן אופן יישומה בחקיקה פנימית שונה ממדינה למדינה. לפיכך, יש צורך להכיר את החוקים שנחקקו ואלו שיהיו במדינות השונות ולעמוד בהוראותיהם. דוגמאות לכך נביא בהמשך. שנית, גם היום, ערב תחילת יישום הוראות הדירקטיבה בחקיקה פנים מדינתית, עדיין יש סוגיות רבות שנתרו ללא מענה ברור בחקיקה - מצב שיוצר מצוקה אמיתית אצל החברות שרוצות להיערך מבחינה חוקית מבעוד מועד להמשך המכירות בשוק האירופי.

ברשימה זו התמקדנו במספר שאלות מעשיות שאנו נתקלים בהן במהלך ליווי חברות בתהליך היערכותן לעמידה בהוראות דירקטיבת ה-WEEE במדינות האיחוד האירופי ובמדינות אחרות בעולם, אשר

במהלך חודש אוגוסט 2005, החל הלכה למעשה שלב היישום של דירקטיבת ה-WEEE. בדירקטיבה נקבע שעד 13 אוגוסט 2004 כל מדינות האיחוד תחוקקנה חוקים ליישומה ושעד 13 באוגוסט 2005 על חוקים אלה להיכנס לתוקף בכל מדינה. על פני הדברים נראה, אפוא, שמכירה של מוצרים חשמליים ואלקטרוניים במדינות אירופה השונות אינה אמורה להיות מסובכת. אכן כך נראה הדבר, אך המצב הוא רק לכאורה

WEEE Solution B2B

Networking with Competence

The CCR WEEE Solution B2B provides individual take-back systems for companies in the electro(nic) industry in order to comply with new legal and environmental requirements.

Situation:

New European legislation (Waste of Electric and Electronic Equipment, WEEE) introduces additional obligations to producers and distributors of electric and electronic products, such as providing take-back systems for their products and complying with recycling quota regulations. Regulations are enforced by individual national laws in each EU member state. In addition, mass flow balances have to be provided to the central responsible bodies of each member state.

Benefits:

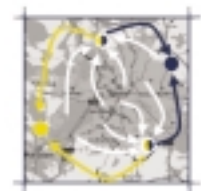
By participating in the CCR WEEE Solution B2B, you benefit from years of CCR experience in the fields of retro-logistic and clearing systems:

- One central point of contact,
- Centrally managed pick-up of WEEE at your collection points,
- Competence of a strong and experienced network,
- European-wide services.

Services:

CCR supports your organization comprehensively, centralized and European-wide. The WEEE Solution B2B includes following services:

- Submission of mass flow documentation to central responsible bodies of each member state,
- Sourcing, selection and coordination of service providers,
- Provision of containers at collection points,
- Collection and transport of WEEE from collection points,
- Collection and treatment of the obliged amounts of waste electrical equipment in accordance with the applicable legal provisions,
- Internet-based order and fulfillment management,
- Proof of contractually and legally proper disposal (recovery / discarding) of the quantities in accordance with the applicable legal provisions,
- Continuous recording and documentation of WEEE quantities,
- Preparation of a waste balance,
- Disassembly and Parts Harvesting according to client's needs.

Contact:

In order to discuss any questions regarding the CCR WEEE Solution B2B or other services of CCR Logistics Systems AG, please contact:

נציגות בלעדית בישראל: מירב קורן הפקות בע"מ

E-mail: hanan@merav.co.il 052-3624041 חנן כספי טל'

ה"יצרן" מהלקוח/המפיץ המקומי (שוודיה לדוגמה), חייב הגוף הישראלי אשר ירצה להמשיך ולמכור את מוצריו בשוק תחרותי להכנס להתקשרות חוזית ברורה עם הלקוח/המפיץ המקומי, אשר במסגרתה יצטרך הגוף הישראלי להגדיר מפורשות מה הוא מתחייב לעשות על מנת לאפשר ל"יצרן" המקומי לעמוד באחריותו המשפטית אל מול הרשויות.

ב. המוצר שלי לא נכלל מפורשות בנספח IB לדיקטיבה. האם הוא מחוץ לתכולתה?

נספח IB בדיקטיבת ה-WEEE מפרט רשימה של מוצרים חשמליים ואלקטרוניים, המסווגים על פי 10 קטגוריות שעליהן חלות הוראות דיקטיבת ה-WEEE. רשימת המכשירים המצוייה בנספח IB מן הסתם אינה מכסה את כל המכשירים החשמליים והאלקטרוניים הקיימים, ובמקרים רבים עולה השאלה האם מכשיר זה או אחר נכלל בהוראות דיקטיבת ה-WEEE למרות שאינו מצויין במפורש ברשימת המכשירים שבנספח. התשובה לכך תלויה בפרשנות משפטית תכליתית של הוראות הדיקטיבה והעקרונות המשפטיים עליהם היא מבוססת. כללית ניתן לומר שיש לפרש את הוראותיה בצורה רחבה. עדות לכך, ניתן למצוא בהגדרות המלוות את רשימת הפריטים במספר קטגוריות, שמכלילות תחת כנפי הדיקטיבה מכשירים חשמליים ואלקטרוניים רבים נוספים.

כך לדוגמה, בקטגוריה של ציוד מחשב, בנוסף למחשבים, מדפסות, מכשירי העתקה ומחשבוניס, מצוין שגם כל ציוד לאיסוף, לאחסנה, לעיבוד, להצגה או לתקשורת של נתונים באמצעים אלקטרוניים ייחשב גם הוא להיות בקטגוריה זו. בקטגוריה של מוצרי צריכה, בנוסף לרדיו, טלוויזיה, מסרטרט וידאו, ציוד הגברת מוסיקה ועוד, מצוין שגם כל ציוד אחר שמטרתו הקלטה או שכפול של צליל או דמות, כולל סימנים או טכנולוגיות אחרות שנועדו להפקה של צלילים או דמויות שהם לא טלקומוניקציה, ייחשבו להיות ציוד צריכה. בנוסף לכל אלה, בחלק מהחוקים במדינות השונות (כמו איטליה וגרמניה) מצוין במפורש שהרשימה של מכשירי החשמל והאלקטרוניקה אינה רשימה ממצה.

גם אם הגעתם למסקנה כי המוצר שלכם נכלל במסגרת המוצרים עליהם חלה החקיקה, עדיין יש לבדוק האם הוא נכלל במסגרת אחת מהחרגות שלה.

ג. האם מתקן קבוע (fixed installation) מוחרג מהדיקטיבה?

אחת מהחרגות של הדיקטיבה עוסקת במונח "fixed installation". בדיקטיבה עצמה אין התייחסות למונח. התייחסות למונח זה ניתן למצוא בתשובות לשאלות (FAQ) שפורסמו על ידי הנציבות האירופית בחודש מאי האחרון. על פי מסמך זה, יש אבחנה בין מוצר שהוא מוגמר (finished product) המוגדר בין השאר כמוצר שיכול להיות מותקן על ידי כל אדם ואין צורך בבעל מקצוע בכדי להתקינו, לבין מוצר שאינו מוגמר (unfinished product).

למפיצים אירופאים, הרי שהמפיצים ייחשבו ליצרנים.

לכאורה גופים ישראלים המוכרים למדינות בהן הגוף המקומי יחשב בחקיקה ל"יצרן" אינם נושאים באחריות המשפטית לקיום חקיקת ה-WEEE, אך אליה וקוץ בה - האחריות האזרחית והפלילית המוטלת מכוח חקיקה זו אינה פשוטה כלל ועיקר. המפיצים/הלקוחות האירופים, לא ישמחו לשאת בה כפועל יוצא של רכישה המוצרים וכבר עתה מסתמנת מגמה אצל גופים ישראלים למציאת פתרונות להורדת מעמסה כבדה זו מכתפי לקוחותיהם.

כאשר חברה ישראלית תרצה, משיקולי אטרקטיביות, או משיקולים מסחריים אחרים, לקבל על עצמה את אחריות ה"יצרן" לצורך מילוי הוראות ה-WEEE, יש בידה לעשות שימוש במספר פתרונות משפטיים המוצעים במדינות האיחוד השונות: אפשרות אחת היא להקים חברת בת במדינת האיחוד הרלוונטית על מנת שהחברה תשמש כמפיצה ותוכל להירשם באותה מדינה כיצרן. על פי מודל אחר, במכירה למפיץ מקומי, על מנת שגוף ישראלי יחשב כיצרן לצורך ה-WEEE אין חובה להקים נציגות רשמית במדינה, אלא מספיק להצהיר על איש קשר שניתן לשלוח אליו דברי דואר (לדוגמה - גרמניה). בפינלנד נבדק כיום פתרון אחר - להעביר משפטית את חובות ה"יצרן" מהלקוח/המפיץ המקומי להתאחדות מקומית של תעשיות, כאשר החברה הישראלית התקבלה כחברה לאותה התאחדות ועמדה בתנאיה.

לדעתנו, במדינות בהן אין לחברה הישראלית חברת בת ולא ניתן להעביר בהן משפטית את אחריות

חלה החל מתאריך 13 באוגוסט 2005. עם זאת, יש לבדוק את הדרישות במדויק בחקיקה של כל מדינה. בגרמניה, לדוגמה, נקבע שחובת הסימון והתיווי תחל בחודש מרץ 2006.

על פי איזה סטנדרט יש לסמן ולתוו את המוצרים?

לבקשת הנציבות האירופית, הוזמנה הגדרה טכנית מדויקת של אופן הסימון והתיווי של מכשירים חשמליים ואלקטרוניים מגוף תקינה אירופאי בשם CENELEC העוסק בקביעת סטנדרטים לציווד אלקטרוטכני. בחודש דצמבר 2004 הועבר לנציבות תקן הסימון והתיווי שהוצע על ידי ה-CENELEC, אך לאחר בחינתו הגיעה הנציבות למסקנה שהוא אינו מתאים לדרישות הדירקטיבה ולפיכך קביעת התקן הוחזרה לדיונים ב-CENELEC. טיוטת הצעה של התקן המתוקן עדיין לא הועברה חזרה לידי הנציבות האירופית, נכון למועד כתיבת מאמר זה.

סיכום

יישום דירקטיבת ה-WEEE במדינות האיחוד אינו נושא תיאורטי, אלא מעשי. החלטות כגון קביעת זהותו של היצרן, היקף אחריותו, היקף תחולתה של הדירקטיבה, היקף ההחרגות והאופן המדויק של רישום, סימון ותיווי המוצרים מהוות רק חלק קטן מהליך יישום הוראות הדירקטיבה במדינות האיחוד. כל מי אשר לו נגיעה למכשירים חשמליים ואלקטרוניים צריך לזכור שבכדי להמשיך ולמכור מעתה ואילך מוצרים חשמליים ואלקטרוניים, הבנה חלקית של הנושא אינה מספקת - יש להגיע לקו הסיום תוך עמידה בכל הוראות החקיקה בכל מדינות האיחוד אליהן מגיעים המוצרים. ■

הכותבים הם ממשדד עו"ד צבי לוינסון, המספק ייעוץ משפטי לעסקים ולתעשיות בתחום דיני הסביבה. מאמרים נוספים בנושא ניתן למצוא באתר המשרד:

www.environment.co.il

על פי פרשנות הנציבות האירופית, ההחרגה קיימת לגבי מוצרים חשמליים ואלקטרוניים שהם מוצרים מוגמרים והם חלק ממתקנים קבועים. כך על פי פרשנות הנציבות האירופית, אולם בפועל היישום של ההחרגה שונה ממדינה למדינה: חלק מהמדינות אימצו פטור זה על פי המלצת האיחוד האירופי (אוסטריה, לדוגמה), חלק אחר של המדינות, כמו הולנד, לא קיבלו כלל את הפטור הזה בחוקיהן הפנימיים, ובמדינות אחרות יש התייחסות שונה לנושא. כך לדוגמה, בגרמניה נקבע שמתקנים קבועים פטורים מהוראות ה-WEEE, בלי אבחנה בין מתקן קבוע לבין ציוד שהוא חלק ממתקן קבוע, ובין מוצר מוגמר ומוצר שאינו מוגמר.

ד. תיווי (labeling) וסימון (marking) כיצד?

החובה לתוו ולסמן את המוצרים החשמליים והאלקטרוניים מעלה שאלות רבות - הן בשל הצורך לדעת לפרטי פרטים מה כוללת בדיוק החובה וכיצד יש ליישם אותה והן משום שבחלק מהמדינות יש להתחיל לתוו ולסמן את המוצרים כבר עתה. בנושא זה, עולות מספר שאלות:

מה ההבדל בין המונחים 'תיווי' ל'סימון'?

דירקטיבת ה-WEEE מטילה על "יצרן" מכשירים חשמליים ואלקטרוניים לסמן את מוצריו בסמל פח האשפה שעליו מצויין הסימן X (נספח IV לדירקטיבת ה-WEEE). סימון זה מסמל שיש לאסוף פסולת אלקטרונית בנפרד משאר זרם הפסולת.

חובת התיווי לעומת זאת, מחייבת את ה"יצרן" להוסיף סימן זיהוי שלו (שם, סימן מסחר, מספר רישוי) ואת העובדה שהמוצר "נכנס לשוק" לאחר 13 באוגוסט 2005 וזאת בכדי שיהיה ניתן לדעת האם המוצר כפוף להוראות ה-WEEE אם לא ועל מנת שלרשויות תהיה כתובת "יצרן", (כהגדרתו בסעיף א' לעיל), אליה יהיה ניתן לפנות בנוגע לעמידת המוצר ואופן הטיפול בו בהוראות החקיקה.

איפה צריכים הסימנים והתוויות להיות - על

המכשירים או על האריזות?

על פי הוראות הדירקטיבה, גם סימון פח האשפה וגם התוויות צריכים להיות מודפסים על המוצר עצמו ולא על האריזות. כחריג לכך, נקבע בדירקטיבה שרק במקרים בהם לא ניתן להדפיס את הסימון והתוויות על המוצר עצמו מבחינת גודלו או מבחינה פונקציונלית, ניתן להדפיס את הסימון והתוויות על האריזה, על דף הוראות השימוש או על תעודת האחריות. על פי הצעת חוק מניעה וטיפול בזיהום פסולת אלקטרונית בסין, בנוסף לחובות הסימון והתיווי שיש בדירקטיבה האירופאית, על היצרן לציין על האריזה מה הם החומרים והרכיבים ממנה היא עשויה.

החל ממתי צריך להדפיס תוויות וסימונים על מוצרים חשמליים ואלקטרוניים?

על פי חוקים מדינתיים רבים, חובת הסימון והתיווי